

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Număr de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pe o lună . . . 10 Cor.

Număr de zi pentru România și străinătate pe un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Manuscrise nu se înapoiază.
Telefon pentru oraș și comitat 502.

Politica externă a României.

(*) Am urmărit cu deosebită luare aminte discuțiile ce urmează în corpurile legislative ale României asupra proiectelor de răspuns la mesajul regal.

După cum eră de prevăzut, îndeosebi politica externă a României a fost scoasă în relief și este constatată, că atât vorbitorii guvernamentali cât și cei opoziționali au avut o notă de energie și demnitate. Ceeace dovedește, că în chestii mari, când e vorba de apărarea intereselor superioare ale regatului, barierele de partid dispar și toți bărbații de stat sunt de acord într-o respingere atăcuturilor dușmănoase.

La Senat dl T. Maiorescu, fruntaș al partidului conservator, a insistat îndeosebi asupra denunțării convențiunii cu Austro-Ungaria, iar miniștrii Al. Djuvara și Emil Costinescu, cari i-au răspuns, au pronunțat cuvinte cari denotă că în fața perfidiilor austro-ungare va sta un guvern național decis să nu lase nici o fărâmiță din drepturile ce are regatul României, să nu tolereze nici cea mai mică știrbire ce s'ar aduce demnității statului.

La Senat discuția s'a și închis, după ce au vorbit susamintii miniștrii de ieri.

M. Sa Regele Carol a și primit deja comisia care-i aducea răspunsul la mesaj.

La cameră însă discuția urmează.

Aici e de constatat, că proiectul de răspuns la adresa mesajului regal se ridică mult deasupra obișnuitelor proiecte și însași presa opozițională a remarcat că dl Stere a compus un răspuns vrednic de toată lauda. Pe cât este de clar, pe atât este de hotărât și demn. Afacerile interne le prezintă într-o lumină adevărată, iar asupra celor externe — departe de a le ocoli ori de a le trata în fraze din cari numai cu greutate să prinzi esența, — se rostește deschis, așa cum trebuie să vorbească o țară independentă, un popor care prin vitejie și-a cucerit loc între celelalte state.

Dintre oratorii de până acum sunt doi cari au insistat îndeosebi asupra politicii externe a României, asupra așa zisei chestii naționale: dl Diamandi și dl Iorga. Cel dintâiu este membru al partidului național-liberal și deși a făcut chiar la început rezerva că vorbește numai în numele său, suntem siguri, că ceea ce a spus este împărțit nu numai de colegii săi din partid, ci de întreaga cameră. Nu se mai poate afla adecă în țara întreagă un singur român care să pledeze pentru o prietenie cu Austro-Ungaria cu orice preț, pentru încheierea unei convenții comerciale în orice condiții, ori să se desintereseze de soarta ce așteaptă pe cele 3 milioane de români din regatul Ungariei... »cea mai viguroasă parte a neamului românesc«, — cum a scris »Viața Românească«.

Dl Iorga, care nu aparține nici uneia dintre partidele din cameră, a vorbit și mai

degajat. Și nu e de presupus, că oratorii cari vor urma, fie din sinul partidului de la putere, fie dintre opozanți, să aibă, în chestia națională, alte vederi.

Deosebire poate fi cel mult asupra chipului de manifestare. Un ministru, care angajează țara întreaga, nu ne așteptăm să vorbească pe tonul folosit de dl Diamandi ori Iorga. Ne așteptăm însă ca pe chestia politicii externe, și naționale, partidele să manifeste solidaritatea cea mai impunătoare, după cum comportă gravitatea situației, situație nu numai în ce ne privește pe noi, cei abandonaji, dar în ce privește în primul rând pe frații noștri, față de cari Austro-Ungaria crede că poate folosi același procedeu!... Noi putem fi »cantitate neglijabilă«, un regat viguros, un stat care este chiagul a 12 milioane suflete românești, nu poate fi însă tratat decât — putere la putere!

Când este evident — a mărturisit-o alaltăieri și Lueger — că în Austria politica economică se face conform dorinței agrarienilor, »a căror influență nu se poate slăbi«, a zis primarul Vienei, — iar în Ungaria țara și mari sunt oligarhii, agrarieni și ei, e de înțeles, că în corpurile legislative române nici nu pot să răsună decât cuvântări ca și acelea de până acum!... Nu cu dușmănie, căci dușmani n'are România interes să-și facă nicăiri, ci apărându-și interesele și afirmând solidaritatea de rasă.

Noi vom urmări cu atențiune și cele ce se vor mai petrece d'aci încolo în Camera României și vom înregistra cu plăcere vorbirile cari dacă sunt un ecou al gândirii și simțirii fraților din regat, apoi nu e mai puțin adevărat că sunt menite să ridice moralul românilor de pretutindeni!

Cercetările pentru descoperirea atentatului din Blaj sistate. — Cetim în »Unirea«: — *Procurorul din Alba-Iulia a sistat continuarea cercetărilor, spre a afla pe ticălosul, care a zdrobit cu dinamită Crucea și Piatra Libertății dela Blaj, deoarece nu există nici o urmă, care ar putea afla pe vinovat. De asemenea nu se poate cerceta nici aceea, că doar românii vor fi plătit pe păzitorul dela Câmpul libertății să facă el fapta aceasta, spre a încorda și mai mult raporturile dintre români și maghiari. Trăiască justiția maghiară!*

Ciracul tuturor guvernelor șoviniste, Dr. Jancsó Benedek, scrie în »Budapesti Hirlap« dela 19 c. un articol despre *naționalități și dreptul electoral*. Se înțelege, susține proiectul lui Andrássy, are îndrăzneala și sinceritatea s'o spună că în Ungaria legiuitorii nici nu trebuie să aibă altceva în vedere decât interesele rasei maghiare, căci numai așa se poate forma unitatea de stat.

Cât despre români — căci mai ales și exclusiv numai pe noi ne îmblățește — zice că fruntașii neamului românesc voiesc să-și mascheze neputința și retragerea când in-

sistă pentru convocarea unei mari adunări naționale.

Vrea să dovedească apoi, că noi n'avem alt interes decât să facem politică în unire cu — ungurii... De ce nu afirmă că Andrássy este cel mai mare protector al nostru?

Grațiat. Din Budapesta primim știrea că dl T. Păcățianu, redactor al »Telegrafului Român«, care a fost osândit la 10 luni temniță de stat, a fost grațiat de M. Sa. Asta, se înțelege, în urma propunerii ministrului de justiție ungar. E primul caz dela generalul Doda încoaci.

Slovaci condamnați. Curtea cu jurați din Budapesta a osândit, pentru agitațiune, a 8 luni temniță de stat și 800 cor. amendă pe Obach Andrei, funcționar de bancă în T. St. Martin și la 3 luni temniță de stat și 300 cor. amendă pe Czipár József, pentru că în »Narodny Noviny« au scris articole, veștejind purtarea fibreiului Pereszlenyi Zoltán, eroul dela Cernova. *Patria e mântuită!*

Din corpurile legislative române.

Senatul României a terminat cu discuția asupra proiectului de răspuns la mesajul regal. Aici a ținut o vorbire remarcabilă dl T. Maiorescu, care a pretins denunțarea convențiunii cu Austro-Ungaria. După d-sa a vorbit dl ministru Costinescu.

Nemai fiind nimeni inseris, discuția generală a proiectului de răspuns la mesaj se închide. Proiectul se admite fără discuție pe paragrafe. Pus la vot în total, răspunsul se admite cu 63 bile albe, contra 1 neagră.

Următorii d-ni senatori formează prin tragere la sorți comisiunea care va înmăna M. Sa regei adresa de răspuns a senatului: Polizu Micșunesti, Bildirescu D., N. Săveanu, Eugen N. Ghica, Gh. Gaetan, C. Cantacuzino Pașcanu, Al. Vericeanu, Titu Maiorescu, I. Comșniță, C. Olăneanu, D. Protopopescu, I. Igiroșanu, general Ierca, Al. Comșniță, H. Fuadășeanu, dr. Draghiescu, T. Dornescu, D. Siefănescu, C. Chiricescu St. Abu, T. Circu și Plutarch Mareș.

M. Sa regele a primit comisiunea Senatului Dumineșă, la orele 9 dimineața.

Discursul dlui Em. Costinescu.

Luând cuvântul d. ministru al finanțelor, se oprește asupra declarației cu care au început discursurile opoziției. »Nici odată nu au fost pentru țară împrejurări mai grele ca împrejurările actuale«. E un adevăr acesta și i s'a răspuns la toate chestiunile, fără nici o înverșunare, dar cu multă dreptate.

Atitudinea opoziției a fost nedreaptă, mai ales atunci când d. Maiorescu cerea să se denunțe convenția în decurs de 17 zile, când această denunțare nu se făcuse în timp de doi ani și mai bine.

În politică nu sunt în adevăr oameni de seamă acei cari emit idei mari, ci acei cari fac din aceste idei fapte împlinite.

Nu s'a făcut atâta vreme această denunțare, și acum când se insistă asupra ei, punându-se termen de 17 zile, nu se cere altceva decât un act de ostilitate din partea noastră față de Austro-Ungaria, un act fără de precedenți, față de nici un alt stat.

Să nu aibă teamă nimeni că prin convenția cu Austria se va știrbi ceva din prestigiul sau interesele țării. Tot așa s'a procedat cu alte convenții, cum e cea cu Anglia, când s'a zdrobit industria textilă a bumbacului. Dar convenția cu Italia, și Italia este o țară care are toate simpatii noastre, simpatii da, dar pentru aceste simpatii nu trebuie sacrificate interesele țării, și prin convenția cu Italia, s'a zdrobit industria pălăriilor. Noi nu vom face așa, vom lupta până la extrem ca industria și meseriile țării să fie apărate.

Mai înainte vreme țara era numai agricolă și atunci când agricultura nu producea, țara suferea. Astăzi, însă, țara are o industrie bine stabilită și deci țara nu mai poate avea teamă de criză.

Dacă viața s'a scumpit nu sunt de vină tarifele, căci obiectele de prima necesitate, nu sunt în mod absolut lovite de tarife. Cauza scumpirii traiului e că banul și-a micșorat valoarea. Să nu se gândească nimeni la deslințarea tarifelor, căci atunci se introduce ieftinătatea în țară, dar odată cu ea și sărăcia și e mai bine scumpete cu bogăție decât ieftinătate cu sărăcie.

Relativ la chestia Dunărei spune că partidul liberal a spărat în totdeauna libertatea acestui fluviu. Nu interesează ce a zis cancelarul Austriei și nici discuția celor zise, interesează, însă să se știe că guvernul nu va admite sub nici un cuvânt să se atingă clieva de prestigiul țării. Guvernul nu va admite sub nici un cuvânt să se discute această chestie, fără a lua și el parte.

Se întreabă guvernul de ce nu se spune adevărata situație a țării față de celelalte țări și se pune un termen vag că sunt «normale» relațiile. Ei bine e o copilărie să se pună așa chestiunea. Bineînțeles că relațiile sunt normale. Dar se întreabă dacă situația țării este normală față de Grecia. România nu are nici o relație cu Grecia și nici nu va avea atâta timp cât o picătură de sânge se va vărsa în Macedonia. (Aplauze).

Relativ la chestia agrară spun că e o copilărie să se zică că reformele agrare aplicate de guvern n'au schimbat starea socială a țărănilor. Și despre aceasta să nu se întrebe guvernul ci să se întrebe țărănil dacă reformele le-au folosit sau nu.

Cu privire la votul unic spune că el nu va fi decât tot spre binele țării deoarece se cheamă la viața politică un număr mai mare de cetățeni. De ce se atribuie guvernului o culoare socialistă? Guvernul nu face decât să se îngrijască de soarta tuturor și dacă se ocupă mai mult de marea pătură a țărănilor, asta înseamnă că guvernul e socialist? Reforme atât de importante ca cele agrare nu se pot aplica într'un interval de un an.

Di Dișescu a întrebat cum guvernul mai stă la putere, când n'a venit la dansa prin opinia publică.

Ce înțelege dsa prin opinia publică? Luptele de stradă? Dar guvernul liberal a venit la putere rugat chiar de conservatori, ca să salveze țara și lucrul era normal, căci partidul liberal întotdeauna a fost chemat la cârmă în împrejurările grele.

Țara se află în împrejurări grele și de aceea guvernul liberal va fi la postul său. (Aplauze).

Discuțiunea se închide și se votează luarea în considerație.

Di C. Stere, raportor, dă cetire proiectului de răspuns la mesajul tronului.

La Cameră discuțiunile urmează. Au vorbit di Diamandi, din vorbirea căruia dăm un extras; di C. Pietraru care a combătut politica agrară a guvernului și alții, despre cari va fi vorbă mai la vale.

Di Gheorghe Diamandi, în discuțiunea generală, aprobă în totul pasajul din mesaj relativ la îmbunătățirea sănătății M. Sale regelui.

Oratorul declară că nu vorbește în numele nici unui grup, deci va fi singur răspunzător de cele ce va spune.

În mesaj pentru prima oră se vorbește despre relații «normale» cu statele vecine, iar nu excelente.

Oratorul trece în revistă toate faptele petrecute în ultimul timp: noul regim din Turcia, independența Bulgariei și anexarea Bosniei și Herțegovinei. Ultimul eveniment a pricinuit o adâncă turburare în Serbia, care va rămânea sub dependența economică a Austro-Ungariei. În scurt,

În Europa e o frământare mare, iar concurența americană face aprigă lupta pentru existență.

În orice caz, nu cred că în veacul nostru mai este cu putință ca o singură rasă să apese milioane de oameni de altă rasă. (Aplauze).

Care e situația României față de noua situație? Ne-am câștigat independența cu armele în mână, dar Europa ne-a dat în urmă o dureroasă lecție. În urma războiului glorios, ni s'a făcut o amputare dureroasă, chiar de câtră aiata noastră în războiu.

Cu Austro-Ungaria, care cuprinde 4 milioane de români, am avut multe dificultăți, deși ar fi fost normal să fim astfel tratați. Mă întreb dacă n'a venit momentul să avem o politică externă de mână liberă.

În chestia Dunărei, noi n'am vrut să recunoștem deciziile congresului dela Londra. De curând, baronul de Aehrenthal a vorbit despre înțelegerea Serbiei și Bulgariei în comisiunea europeană. Noi nu putem primi acest lucru, ci suntem interesați a cere menținerea statului quo.

În chestia convenției comerciale cu Austro-Ungaria, oratorul arată greutățile pe care partidul agrarian din Austro-Ungaria le face încheierii convenției comerciale cu România. De mult vitele noastre nu mai trec în imperiul veacii. În asemenea condiții un războiu vama cu Austro-Ungaria n'ar avea de ce să ne sperle; avem totul de câștigat din această situație, mai ales că ne vom putea servi de curentul general de boicotare a mărfurilor austriace în Balcani.

Recunosc că nu ne putem amesteca în treburile unei monarhii vecine, dar constat că există o oarecare bruschetă față de frații noștri de peste munți și trebuie să fim recunoscători unui Björnson, care a ridicat glasul său în favoarea nedreptăților ce se fac. Ne mângâiem ca adevărat zicătoare care zice că „România nu pierde!” (Aplauze).

Deci, în resumat cer o politică de mână liberă. Suntem tari prin individualitatea noastră etnică, prin faptul că suntem o țară omogenă, înconjurați de frați; suntem tari și din punctul aronței noastre, care a arătat tot ce poate.

S'a zis că relațiile noastre cu statele vecine sunt «normale»; na e de ajuns, trebuie să fie cordiale.

Ședința se suspendă pentru câteva minute.

La redobândirea, orele 3 jam.

Di G. Diamandi: Aduc mulțumiri d-lui raportor, pentru că e întâiul raport care capriade și indicațiuni. Nu e numai o parafrazare a mesajului. Pe lângă asta e și bine scris.

Di raportor anunță cu plăcere întâinderea constituției în Dobrogea.

Nimeni nu va putea critica această măsură. Mă așteptam ca opoziția să discute avantajele acestei reforme; când colo, vedem pe d-sa I. Malo-rasca și Take Ioanșon certându-se pentru paternitatea acestei idei. Ei voi împăca pe amândoi, spunând că paternitatea acestei idei este a partidului socialist. Actualul ministru al lucrărilor publice a anunțat acest desiderat la al doilea congres socialist.

În ce privește reformele agrare fac rezervele mele. Chestia izlaurilor n'a fost rezolvată din pricina lipsei de sancțiune. Și în această privință nu aprob acordul stabilit între partide, care nu avea rost. Nușară în joc o chestie mare de principiu, și în asemenea condiții cred că acordurile între partide se fac în dauna principiilor lor.

S'a anunțat unificarea colegiilor electorale pentru alegerile județene, mă întreb dacă n'ar fi fost bine să se anunțe această reformă și la alegerile comunale.

Se vorbește în mesaj de reorganizarea justiției. Eu nu cred că până când miniștri de justiție cari părăsesc banca ministerială, pot pleda, iar fruntași ai vieții noastre publice pledează contra statutului și a comunelor, până atunci nu putem vorbi de însănătoșarea justiției.

Se mai vorbește de încurajarea industriei în adresă. Dar oare agricultura nu trebuie încurajată? Așa cum stăm, proprietarii mari și mici, suntem într'o dezordine desăvârșită. N'avem laboratorii de experiență, n'avem ferme model. Cu creșterea vitelor stăm rău de tot. Problema agrară nu e numai o chestie de pământ, ci o chestie de tehnică. În condițiile de azi, pământul nu poate da hrană îndestulătoare țărănilor. Eu cred că inspectorii agricoli ar putea fi educatorii țărănilor, învățându-i să și cultive mai bine pământurile.

Rămâne să vedem care e situația partidului liberal, față de celelalte două. La începutul guvernării noastre, di Carp și-a luat greul rol de a face pe singurul salvator al proprietății mari. E neserios. Nu se poate ca un partid de guvernământ ca cel liberal, să fie contra proprietății mari. Nu mi-e rușine să spun că sunt mare proprietar și că singura proprietatea mare poate face land culturală intensivă. Dar asta nu înseamnă că ea poate acapara toată munca agricolă națională.

Partidul conservator-democrat n'are nici un program, nu are ceea ce încheagă individualitățile spre a se forma într'adevăr un partid. Di Take Ionescu n'a făcut până acuma decât să revindică cutare sau cutare ideile liberală sau conservatoare. Se poate ca gruparea d-sale să fie o forță, dar nu e utilă pentru țară iar noi liberalii nu o putem privi cu simpatie.

Activitatea partidului liberal va da roade; el n'a aruncat sămânța pe pământ sterp. (Aplauze).

În ultimul moment ziarele ne mai aduc următoarele amănunte despre cele petrecute în Camera României și anume în ședința de Vineri.

Discursul dlui N. Iorga.

Mesajul din anul acesta a fost așteptat cu emoție și nerăbdare, nu numai de lumea noastră politică, ci și de cercuri mai largi, de românii de peste munți, și chiar de cercurile politice europene. Toți voiau să știe până unde merge răbdarea noastră, în fața noii situații europene.

Mai era interesant să se audă cuvântul lui Iorga liberal. Dnul C. Stere însă a arătat mult talent literar decât energie și îndrăzneală politică.

Mesajul n'a dat lămuriri satisfăcătoare în chestia politicii externe. În schimb ni-se promit unele lucruri mărunte, pe cari nimeni nu le-a cerut.

Oratorul laudă măsura de a se da în arendă moștile statului la obștile țărănești. Rămâne să se vadă cum va fi formulat proiectul. Constituția obștilor va trebui supravegheată, va trebui ca statul să exercite un fel de tutelă asupra lor.

S'a mai făgăduit o lege pentru asigurarea proprietății moșnenești. Cam târziu s'au gândit guvernantii noștri la moșteneștii, pe cari i-au pus în virele ungurești cu ajutorul oamenilor noștri politici, cari au figurat prin consiliile de administrație. (Aplauze). În Vâlcea, în Argeș și în Tg. Neamțu, se face o exploatare neomenescă; se distruge o bogăție de căpătenie a neamului nostru. Dacă veți lua măsurile ca activitatea acestor societăți să dispară, tot ar fi ceva.

Inamovibilitatea în magistratură e bună, ea ridică moralul magistraturii, cari nu vor mai judeca decât cum le dictează conștiința.

Ni s'a mai făgăduit o jucărie fără haz: Colegiul unic la alegerile județene. La noi e absolută nevoie de votul universal, pentru însănătoșirea vieții noastre publice. (Aplauze). Votul însă să fie național, căci destui străini votează și acum. Înțeleg partidul conservator, care din principiu este contra votului universal, dar nu înțeleg partidul liberal care e pentru această reformă, și totuși vine cu neînsemnata schimbare ce se anunță prin mesaj.

Ma declar contra acordării drepturilor dobrogeștilor în acest moment. Dobrogea a fost întotdeauna pământ românesc, iar când bulgarii au înțeles că e pământ bulgăresc se laudă. Faptul că a fost puțin sub stăpânirea lor, n'are nici o însemnătate. (Aplauze.) Bulgarii din Talcea au venit din Basarabia de jos, iar cei din Constanța s'au strecurat din Bugaria, după plecarea elementului turcesc.

Bulgaria am plătit-o de două ori: cu Basarabia de jos și cu sângele nostru. Și această provincie zămpă am tratat-o cum știți: am trimis acolo pleava administratorilor de pe aici, și n'am știut s'o colonizăm cu elemente tinere românești.

Când am fi pregătit Dobrogea suflătoare, trebuia să-i dăm și drepturi. Așa am avut aieri că dăm drepturile dobrogeștilor mai mult decât teamă. Nu trebuie să ne lăudăm mereu că Dobrogea e a noastră, nu mai trebuie s'o afirmăm.

În privința împărțirii electorale a Dobrogei, oratorul propune ca diferitele cercuri electorale să fie alipite de lângă județele de peste Danubiu.

Brila Ialomța, etc. Să învățăm și noi ceva dela ungari.

Tot prin mesaj ni-se anunță un lucru dureros; falimentul reformelor agrare. Nu sunt profet, dar totuși anul trecut am făcut profecția ce s'a împlinit: că reformele nu sunt aplicabile. O reformă serioasă nu se poate face decât cu exproprierea. Când vine dl Barbu Sirbey, și propune exproprierea, mă întreb ce fel de partid liberal e acela care nu primește această soluție. A doua soluție ar fi fost să se vândă proprietățile statului și ale societăților de asigurare. A treia soluție ar fi fost desființarea clasei arendașilor. Ar mai fi trebuit organizată tutelarea țăranilor, așa cum a făcut Frederic cel mare față de țăranii de peste Elba.

Afară de expropriere, partidul liberal a luptat din toate acestea câte ceva, dar nimic nu s'a organizat temeinic. Inspectorii sunt de formă, iar consiliul superior de agricultură lucrează așa de puțin încât se poate zice, că nu există.

Judecătorii din ocol nu se duc prin comune, iar legea cărcularilor nu se aplică. La Vălenii de munte toți țăranii sunt într'o continuă stare de beție. (Iaritate).

S'ar zică că nu putem vorbi despre aceste chestii, fiindcă nu suntem în secretele diplomației. Eu cred, că avem, unii dintre noi, destule cunoștințe, ca să ne putem ocupa și de politica externă. La Roma tot poporul făcea politică.

La noi politica noastră externă se rezumă într'o formulă banală și ridicolă »politică tradițională«. Dacă noi, cari suntem un stat liber vorbim de tradiție, ce ar putea zice vechea Anglie?

Nu poate fi însă vorba de »tradiție« în politică, de vreme ce o politică trebuie să urmeze toate schimbările de peste hotare. Diplomații noștri trebuie să fie oameni activi, nu oameni cari să-și îngrijească bătrânețile în străinătate (aplauze).

România nu e creațiunea diplomației europene, această idee e greșită, și trebuie să dispară. Noi existăm în urma unei munci de 2000 de ani.

Până acum am fost în strânse legături cu Austria; poate că n'ar fi rău să nu pierdem din vedere avantajele pe cari ni le oferă azi Rusia. Care e datoria noastră față de Bulgaria cea nouă? Să intrăm în strânse legături cu ea. Nu suntem în strânse legături nici cu Serbia, nici cu Turcia cea nouă, fiindcă nu avem voie dela papa din Viena! (Iaritate). Așa se face politică? Ia să vedem ce face Italia. Deși face parte din tripla alianță, nu-și ascunde simpatia față de Franța, și are legături și cu Rusia. O țară mică ca a noastră nu poate face o politică cu un singur front, cu toate podurile tăiate.

De ce aceste greșeli? Clasa noastră conducătoare e incapabilă? Doamne ferește, am toată ad-

mirația pentru bărbații noștri politici. Dar partidele noastre n'au bază reală: Sunt niște camere încălzite, în cari rebegiții vin să se încălzească (Iaritate).

Un partid natural trebuie să reprezinte o clasă socială, cu tendințele ei. De pildă, conservatorii noștri de idei pot reprezenta clasa proprietarilor mari.

Dar partidul nostru liberal e un conglomerat de reprezentanți ai diferitelor clase și aspirații. Ne trebuie partide naționale, cari să aibă mai multă tărie. Dacă noi n'am fi decât naționaliști, și tot avem dreptul de a trăi.

Ședința se suspendă la orele 3 20

Discursul dlui Iulian Vrăbiescu.

Mesajul cuprinde multe chestii de o mare însemnătate. Mă voi ocupa de ele, cu toată libertatea de gândire, făcând abstracție de calitatea mea de membru al partidului național-liberal.

Oratorul citează cuvintele rostite acum 20 de ani de Păncescu, relativ la lipsurile fiicărei clase. Să nu ridicăm incriminări noii asupra altora, ci să căutăm să aducem îndreptare relelor de cari suferă țara. Oamenii politici ar face mai bine să pună mai presus de interesele de partid, interesele țării.

Oratorul reamintește condițiunile grele în cari partidul național-liberal a primit răspunderea guvernului. Activitatea parlamentului a fost prodigioasă, dar legile făcute nu sunt perfecte.

Legea invidiilor agricole, foarte bună de altfel n'a dat toate rezultatele așteptate. Aprob principiul maximului și minimului, și cred necesare criticile opoziției conservatoare. Admit deci fondul legii, și nu-i critic decât amănunțele.

Astfel în multe părți maximul și minimul stabilit de comisiunile regionale au făcut să se înăsprească relațiunile între proprietari și țăranii, așa încât țăranii cer revenirea la vechiul sistem. Vechile rușeturi au fost desființate numai în drept, iar nu și în fapt.

Dl Dr. Angelescu: Cer reînțoarcerea la rușeturi?

Dl Vrăbiescu: Da, cel puțin așa e la Dolj.

Apoi, clasificarea moșiilor în diferitele regiuni nu s'a făcut după dreptate, ci după favoritism.

Cer ca să se fixeze un maxim de dijma și minim de salar și în limitele acestea să se lase libertate absolută. Maximul dijmei să fie, ca și la »meteajul« francez de una și una.

Dl G. Diamandi: Dar proprietarii francezi dă capital, sământă și vite.

Dl Vrăbiescu: S'a criticat intervenționismul statului; eu îl admit când e vorba să se remedieze un rău general. Dar însuși dl Carp a fost

partizanul intervenționismului, și a fost acuzat de socialism. În Anglia, Gladstone n'a fost intervenționist, lăsând ca arenda să fie fixată de puterea judecătorească?

Iată de ce cer o modificare a legii invidiilor agricole, în sensul ca maximul și minimul să fie înscrise în lege.

Atât mesajul cât și răspunsul sunt timide. Trebuie să se știe odată că și poporul român are dreptul să-și spună cuvântul în chestiile externe ce-l interesează. Proclamația constituției turcești a avut de efect liniștirea spiritelor în Turcia. Acest eveniment a avut ecou în toată peninsula balcanică: principele Ferdinand s'a proclamat țar al tuturor bulgarilor, — nu al Bulgariei, — Grecia a anexat Creta, iar monarhia Austro-Ungară a anexat Bosnia și Herțegovina.

România n'are nimic de zis împotriva primelor două evenimente, dar e dator să protesteze cu energie împotriva anexării Bosnei și Herțegovinei, prin care s'a sfâșiat tratatul din Berlin și s'a știrbit autoritatea morală a tratatelor.

Austria s'a purtat întotdeauna în mod nedemn față de România. Deși aveam convenții comerciale cu Austria, ni se închideau granițele dacă interesul Ungariei o cerea. (Aplauze.) Austria nu ne a fost prietenă niciodată, ci dușmană. (Aplauze). Politica noastră de somnolență ne-a atras nu numai disprețul lumii, ci ne-a lovit în interesele noastre vitale. Acum de curând, Austria n'a făgăduit Serbiei intrarea în comisiunea europeană a Dunărei, fără măcar să ne întrebe, ca și cum am fi o țară cucerită?

Dar mai e chestia fortificațiilor pe Dunăre. Trebuie ca să mai respectăm tratatul din Berlin, sfâșiat de Austria? Cred că guvernul va lua măsuri pentru fortificarea malurilor Dunărei.

Iată un fapt, care dovedește disprețul pe care ungurii îl au față de noi. Un înalt demitar al statului nostru, dl Anton Carp, ministrul domeniilor, a fost arestat la Brașov.

Dl V. G. Morțun: Inexat. N'a fost arestat.

Dl Vrăbiescu: În orice caz comisarul de poliție s'a purtat arogant și irreverent față de d-sa. Care a fost satisfacția ce ni-s'a dat pentru această insultă adusă țării?

Dl Nestor Cincu: Comisarul a fost înaintat (râsete).

Dl Vrăbiescu: Trebuie să facem odată cu politica de slugărație, și lasați, care va da ce țara la pisire (Aplauze) De câteori ne-am ridicat gatul cu energie, am câștigat.

Unificarea colegiilor la alegerea județene nu e îndestulătoare; reforma trebuie întinsă și la alegerea comunale. Oratorul se declară partizan al sufraganiului universal, care ar însemna o regene-

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Aduceri aminte.

De Horia Petra-Petrescu.

Tatălui meu, care a împlinit 60 de ani.

Inchid ochii și mă înconjoară aducerile aminte... Cafeneaua este aproape goală. Chelnerul s'a apropiat de mine și mă întreabă de ce am lipsă.

Dară s'ar putea, aș comanda: »o privire caldă!«, dar nu se poate.

— Hărțile și peană! — Și am hărțile și peana în fața mea și mă apuc să scriu.

Dar va putea să redea bețigașul acesta și penița aceasta de metal ceace simțesc?

Încerc.

Mă văd mic, cu țâblița subsloară, mergând cu tata la școală, Bucuria mea să mă ținb cu »tăticul«. Fiecare pas, fiecare gest al meu e controlat de »tăticul«. Poveștile curg gălă.

• Cititorii »Tribunei« imi vor iertă aceste pagini. Sunt favorite din iubirea mea față de acel, care mi-a dat viață.

Fiecare întrebare a mea își află răspunsul. Seara, înainte de culcare, am deosebit favor de a sta un ceas-două în patul »tăticului«. Imi cește povești. Care mai de care mai frumoase: din Ispirescu și Creangă, din frații Grimm și Bechstein, din Alexandri și Eminescu. La început cele mai ușoare, poveștile cu feți frumoși și zâne. Mai apoi baladele lui Alexandri.

Imi încolăcesm mâinile mele slăbuțe pe după gâtul lui și ascultam. Tărâmul fermecat al basmelor mă smulgea din brațele somnului. Și totuși — mai pe urmă, mă cuprindea somnul. Cel opt-nouă ani al copilăriei își cereau odihna. Auziam ca prin vis murmurul vorbelor »tăticului«. Mă îndepărtam tot mai mult, mai mult de viața poveștilor, ca să trec într'alte povești, poveștile visului. Dar deodată simțeam că a încetat »tăticul« cu cetitul. O simțeam asta, căci nu mai auziam murmurul vorbelor, care eră cântecul meu de leagăn în surdina. Și deschideam ochii mari și priveam pe »tăticul« întrebător:

»... Și, tăticule? Și?...«

Voiam să zic: »Și cum a fost mai departe? Eu nu dorm. Să dorm eu, când e povestea atât de frumoasă?! Se poate?«

»Tăticul« ridica vesel, mă sărută pe frunte, în-

cepea să cetească din nou, eu îmi ascundeam o mână subaloara lui, alta în părul băbil »tăticului« — până ce adormeam dus. Și numai că simțeam că sunt luat pe sus cu multă grijă, dar nu-mi mai puteam da seama ce să fie această călătorie a mea prin aer, și că dau de așternutul pătuțelului meu.

S'a dus — nu mai puteam să îngân:

»... Și »tăticule?« Și?...« plecapele îmi atârnavu prea greu, eram prea obosit.

Chelnerul se apropie de mine:

— »Nu poțtești ceva?«

— »Da. Să-mi aduci o cafea.«

Parcă mi-a strigat în față: »Lasă! Ce mai fantazezi atâta?!«

Mă așez într'un colț al cafenelei și scriu mai departe...

Mă văd cu »tăticul« la plimbare. Mă văd comentând cu gesturi mari, pe »După ziduri« sau pe »Livadia poștii«, gazetele și revistele literare.

»Tăticul« nu râde, ci 'mai ascultă toate vorbele căutând să le tâlmăcească cum știe dănsul mai bine. Și bucuria lui, când vede că suspin și eu de soaria neamului, când deplâng și eu pe cei trași înaintea judecătoreii fiindcă și-au iubit

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră

se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM“ BĂLINT GÉZA farmacia „Orangyal“ EGER, (com. Heves) Káptalan utoza. SPIRIT de MENTHOL.

Se comandă dela singurul lui preparator

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuințare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticlipeativ trimiți 6 flacoane franco. Numai pentru întrebuințare exterioră

rare a vieții noastre politice. Ne izbim de un text constituțional, e drept, dar cred că partidul liberal este destul de tare spre a convoca o constituantă și a păși la realizarea acestei reforme însemnate. (Aplauze).

La orele 4 și 25 ședința se suspendă.

La redeschidere.

Di Ionel I. C. Brătianu: Protestez împotriva unei expresii inadmisibile rostite aici, ni-se revoltă și simțul de dreptate și cel de demnitate. (Aplauze).

Atunci când ne glorificăm românismul, faptul de a se caracteriza politica externă a regatului Român, — cea mai de căpetenie expresiune a românismului, — așa cum s'a făcut, este cel puțin o inconștiență. Iacă odată protestez. (Aplauze prelungite)

Di președinte: Anunț că probabil viitoarea ședință a Adunării se va ține în noul local. Nu voi lipsi de a mulțumi Senatului, pentru buna voință cu care ne a pus la dispoziție sala. În acelaș timp rog pe d-nii deputați a restitui notele stenografice ale discursurilor cel mult în 48 de ore, pentru ca publicarea debaterilor să nu se întârzie.

Di Botez, care e inseria la discuție, are să vorbească la începutul ședinței de Luni.

Di Em. Costinescu: Nu sunt decât orele 4 și trei sferturi. Discuția nu poate ține un număr de zile nelimitat. Dacă dl Botez nu vrea să vorbească, să ia cuvânt altcineva.

Discursul dlui N. Botez.

Oratorul constată impresia frumoasă pe care a făcut-o discursul dlui G. Diamandi. De mult nu s'a mai vorbit în acest parlament despre locul pe care-l ocupă România în concertul european. Am obiceiul de a ține în chestiile externe. În orice caz sper că guvernul ne va da lămuririle necesare în această privință.

De asemenea e necesar ca guvernul nostru să ne dea lămuriri precise asupra stării în care se găsește armata noastră. Nu mai merge cu clișeele vechi, că „armata e la înălțimea datoriei sale“.

Vrem declarații precise și amănunțite, mai ales că mesajul afirmă că la granițele țării se petrec evenimente însemnate. Suntem oare pregătiți? E o chestie de resortul parlamentului, asupra căreia trebuie să fim luminați.

Oratorul aduce laude raportorului adresei, dlui C. Stere, pentru frumosul stil al adresei. În ce privește idealurile țării, toți suntem de acord. Dar în momentul când temnițele ungurești sunt pline de frați români, nu putem primi certificate de bună purtare dela guvernul austro-ungar, cum se spune în raportul dlui C. Stere.

În raport sunt fraze foarte frumoase despre înălțarea clasei țărănești, despre administrație și justiție, dar nu se satisfac exigențele acelor care nu se mulțumesc numai cu fraze.

Oratorul susține că actualul guvern a fost strein de pricinile răscoalelor țărănești. S'a scotit mișcarea agrară ca fiind rezultatul unei nemulțumiri spontane între țărani și deținătorii de pământ. La noi antagonismul între aceste două clase e vechiu, istoric. Ce departe suntem de solidaritatea socială din Bulgaria, sau chiar dela frații noștri de peste munți!

Oratorul intră în lungi considerațiuni spre a arăta că dela 1700 până la epoca liberării, țăranul a fost stors de bani și de vlagă de boeri, de „surtucari“ sau „ciocoi“. Aci trebuie căutată pricina lipsei de solidaritate între clasele noastre și a antagonismului ce ține și azi.

Deschiderea parlamentului turcesc.

Constantinople, 18 Decembrie.

Deschiderea solemnă a parlamentului turcesc a avut loc astăzi, Joi, la ora 1 după amiază, în sala deputaților, situată în departamentul justiției și al cultelor, la Stambul, pe marea piață Sf. Sofia.

În această sală se aflau: sultanul, cu prinții imperiali și cu suita lui, senatorii, deputații, în număr de vreo 200; ulemalele de înalt rang, căzakerii din Anatolia și din Rumelia, ambasadorii și ceilalți șefi ai misiunilor străine cu primii lor dragomani; patriarhii: grei, armean, armean catolic, haldan și marele rabin; membrii consiliului de administrație al datoriei publice, directorii birourilor imperiale otomane, directorii societății căii ferate din Anatolia și douăzeci reprezentanți ai presei locale și străine; în total vreo 150 de invitați.

Președintele a fost Nefi-pașa, decanul de vârstă al deputaților. La dreapta lui se aflau membrii guvernului și patriarhii, iar în tribune, tot la dreapta lui, ambasadorii, miniștrii și invitații presei.

La stânga lui, se află, în tribuna ce-i rezervată, sultanul cu prinții imperiali și cu suita. Dedesubt erau senatorii. În fața președintelui se aflau ulemalele, cu Nakibul Eșref, care a rostit o rugăciune, chemând binecuvântarea celui de Sus asupra suveranului și adunării.

Membrii cabinetului și ambasadorii erau în mare uniformă și purtau toate decorațiunile lor. Toți ceilalți funcționari prezenți, precum și ulemalele, erau îmbrăcați de asemenea în vestimla-

tele lor de gală. Priveliștea era pitorească și impunătoare.

Când toată lumea fu la locul ei, primul secretar al sultanului, Djevad bey, luă loc la tribuna oratorilor, în fața președintelui, și dădu cetire mesajului imperial. După ce sfârși, stegul național fu ridicat pe palatul legislativ și salvele de tun începură. S'au tras o sută și una lovituri.

De asemenea, dimineața, la amiază, după amiază și la asfințitul soarelui s'au tras salve de câte 21 de lovituri, din diferitele puncte ale orașului.

Vremea e splendidă: un soare primăvăratice înfrumusețează solemnitatea acestei zile istorice.

În timpul zilei și seara, orașul a fost în sărbătoare. El era peste tot pavozat și decorat. În port, toate vapoarele turcești și străine de războiu sau comerciale, erau de asemenea pavozate. Toate departamentele și așezămintele publice sau ale statului, toate magazinele, toate prăvăliile erau închise.

Populația întregă era în picioare, și piața Sf. Sofia, piața Hipodromului și toate arterele vecine fernicau de o mulțime compactă.

Pe tot parcursul, dela palatul Ildiz până la palatul legislativ, trupele erau înșirate.

Pentru a putea străbate această mulțime compactă, ambasadorii și ceilalți șefi ai misiunilor străine și cei din țara dragomani se adunaseră la orele unsprezece la ambasada Englierei și de aci au pornit în corpore spre parlament.

Cortegiul ambasadorilor era escortat de un escadron de lăncieri și în trecerea lui trupele prezentau armele.

Mulțimea enormă aplauda cu entuziasm și aclama cu frenezie.

Sultanul a venit la Stambul pe uscat, adică, după ce a părăsit palatul în trăsură la orele 12, a trecut prin Beşikloş Dolmabahatce prin Taxim, strada Pera, Puntea Veche și a eșit pe piața Sf. Sofia prin marea poartă aerită, care nu-i decât la vreo sută de metri departe de palatul legislativ.

Trăsura sultanului era o splendidă caleșcă, la care erau înhamate patru cai albi, încălecați la la Donmont și precedați de suliași în costuri albe și aur.

Echipajul imperial era escortat de prinții imperiali și de un sirăncit stat major, compus din aghiotanți.

La sosirea lui la palatul legislativ, sultanul a fost primit la scară de marele-vizir și de miniștrii

neamul. Alege cărțile cele mai frumoase și mi le dă în urmă. După ce le-am citit le povestesc lui, îmi dau părerea cu un aer de savant. „Tăticul“ nu râde, ci mă lasă să vorbesc. Apoi îmi zice: „Uite, așa e și așa e!“

Când vine dela Casină acasă-i sărim înainte: „mămica“, eu și sorioara. Da nu vine seara la 7, mult la 8 acasă, e eveniment. Stăm și așteptăm la fereastră, care dă în piață de se vede întreagă strada pe unde trebuie să vină.

A, bucuria noastră când li vedem umbra sau când li auzim că se apropie! Căci are „tăticul“ un fel deosebit de a tuși, de-l recunosc cale de o poștă.

Cum intră în casă, cum își aruncă laoparte paltonul, îi sărim în gât, eu de o parte, sora mea de altă parte. Înainte de toate îi căutăm buzunarele: în cel de sus, dela inimă, stăm să jurăm că are doi covrigi pentru noi. Și în palton are de sigur o carte cu „chipari“, din care ne va celi după ce am mâncat.

Ne așezăm veseli la masă, în bătaia lămpii, „tăticul“ e vesel că ne vede; toate gândurile dela bancă i-au dispărut. Par'că ne aflăm într'un cuibuleț cald, cald, de rindonică și noi suntem pușorii, ciripim plii de sfătoșenie.

Sora rîde de mine: „Tu iești urît ca Esop, da eu sunt frumoasă!“ Eu mă uit atins de vorbele ei — ea, sprinteasă, stă să îmi sară în cap și să miră că nu i răspund tot atât de cu peri pe limbă. Și când încep să mă apăr și alerg după ea, ea se refugiază în brațele mamei, ca într'un port sigur, de unde îmi trage bobarnace vesale. Mama lucrează la un lucru de mână, „tă-

ticul“ cetește gazeta și povești, noi, doi, ascultăm dași...

Dar bucuria asta n'a ținut mult. Agnes, sora mea, a fost îndrăgită de ingeri și ne-a părăsit...

Un crăciun trist, ca nici când altă dată. Jăcăriile mele nu îmi făceau atâta bucurie. În inimile părinților mei răsuna încă accentele marșului funebru dela înmormântarea din săptămâna trecută. Ce știam eu ce pierd! Și totuși — eram gânditor și fără de voie. Un joc de domino negru îmi da fiori prin suflet. Colindătorii mergeau dela casa noastră fără să cânte, servitoarea le plătea să meargă. Mă uitam după ei pe fereastră, vedeam cum alergă veseli cu steaua și simțeam că dela noi a dispărut o stea, care nu se mai poate cumpăra la loc...

În fața mea a venit un „tip“. Își poartă pălăria pe ceafă, își așează bastonul sgomotos pe masă și bate cu inelul pe masa de marmoră, după chelner...

Îmi tatorez privirile și mă gândesc mai departe. Sgomotul din vecini îmi face rău, dar n'am unde să mă refugiez și să scriu. Acasă, unde locuiesc acum, joasă părechi tinere deasupra, în etajul al 3-lea, și n'am liniște. E Duminică seara și lumea vrea să-și petreacă...

Odată... Odată mi-a cetit „tăticul“ pe „Peneș Curcanul“. L-am auzit pe Peneș Curcanul atunci pentru prima oară. A, când a ajuns la strofa cu sfârșitul:

„Sărmanii, bine s'au luptat
Cu lifta cea păgăună
Și chiar murind ei n'au lăsat,
Să cad' arma din mână!“

Pângeam și îmi încolăceam mâinile pe după gâtul „tăticului“, de par'că l-aș fi rogat să le redea ei viața. (Căci ce nu era în stare să facă „tăticul“?)

Altădată mi-a povestit cum l-a scăpat bunica pe „tăticul“ dela moarte. Bunica era țărănoaia din Ibănești, un sat de lângă Reghinul-săseșc. Năvăliseră în 1848 săcii în satele românești. Tatăl era copil de față. Satul întreg se pusese în picioare: bărbații cu armele în mâini, femeile și copiii în păduri, la adăpost.

În vâlmașoala cea mare a rămas „tăticul“ în leagăn. O clipă și ar fi ars cu casă cu tot, căci săcii intraseră în sat și-i dăseră foc. Bunica, o leoaică, și-a făcut loc printre clăile, cari ardeau, a străbătut în odaie, l-a luat cu putere supraomenească pe „tăticul“ cu leagăn cu tot și l-a scăpat.

— „Vezi, de nu mă scăpa biata mama atunci, n'ai fi văzut tu lumina zilei!“

Și eu îi priveam înțelegător în față, iar el îmi șoptea:

— „Să ai dragoste față de bunica ta. Ea a suferit multe, biata și a murit. Gândește-te la ea! Să am dragoste față de bunica!“

Cu toate că n'am văzut-o nici odată, par'că o văd înaintea ochilor mei sufletuși.

Îmi reconstruiesc figura ei după spusesele „tăticului“.

și condus de dâncii la loja lui.

La sfârșitul ceremoniei, sultanul se retrase cu același ceremonial și se întoarse la Yildiz, urmând aceeași cale ca și la venire.

*

Ziarele publice, cu ocaziunea deschiderii parlamentului articole entuziaste relevând cu satisfacție depeșile de felicitări ale parlamentelor europene.

Ministerele, birourile civile și militare, stabilimentele publice și private, băncile, școlile și magazinele sunt închinse.

Vasele de războiu și cele de comerț, misiunile diplomatice, numeroase case sunt pavozate și decorate. Afuența pe străzi e mare.

*

Aproape toată presa se exprimă în mod simpatie asupra parlamentului otoman a cărui deschidere a avut loc astăzi. Presa felicită poporul turc, urându-i ca noul parlament să lucreze cu folos pentru prosperitatea țării.

Reprezentantul Turciei, s'a dus ieri la primul ministru cărui l-a comunicat în mod oficial deschiderea parlamentului turc.

Primul ministru bulgar l-a rugat să transmită în numele său felicitările marelui vizir.

Au fost înștiințate apoi toate celelalte legațiuni cum că la legația otomană va avea loc azi o recepție, iar seara un dîneu.

La legațiunile străine s'au arborat pretutindeni drapele.

Acest fapt dă loc la comentarii variate. Unii susțin ca aceasta înseamnă o accentuare a vasalității bulgare, alții spun că puterile vor să lingușească Turcia.

Toți șefii de legațiuni și atașajii militari s'au prezentat la legația otomană și au prezentat felicitări.

Ministrul de externe Paprikof, fiind bolnav, s'au prezentat în locul său consilierul Dimitroff și șeful de protocol Milceff, la legația otomană.

În numele Camerei s'au trimis trei telegrame: una a birouului Camerei, una din partea deputaților către deputații bulgari din parlamentul turc și a treia din partea deputaților musulmani din Bulgaria.

Deputații agrarieni nu s'au solidarizat cu nici una din aceste trei manifestări, ei au trimis o telegramă o parte deputaților otomanii.

Constanța, 4 Decembrie. La amiază, sultanul în uniformă de gală, însoțit de toți principii, de marele vizir, de ministrul de războiu și de o suită numeroasă a mers într-o trăsură de gală prin cartierul Pera la inaugurarea parlamentului. Populațiunea l-a aclamat în mod călduros.

Alaltăieri, sultanul a primit pe Ahmed-Rıza și

pe Enver-bey, hotărând în mod definitiv programul ceremoniei.

La unul după amiază 101 focuri de tun au fost trase din mai multe puncte ale capitalei și de pe vase de războiu vestind crășul despre deschiderea solemnă a parlamentului.

Înainte sosirii sultanului, invitații erau adunați la parlament în ținută de gală. La sosirea suveranului în fața parlamentului, forțele militare au dat onorurile convenite și muzica a cântat imnul național. Miniștrii au salut pe sultan, însoțindu-l până în parlament. La intrarea suveranului, toți cei de față s'au sculat în picioare. Suveranul a examinat un moment sala adunării; apoi, liniștit stabilindu-se, primul secretar al sultanului a dat citire discursului tronului.

Sultanul și deputații au ascultat în picioare; apoi suveranul a spus că e fericit de a fi venit în persoană să deschidă parlamentul și îi ură succes bun. Padișahul călută pe deputați după obiceiul țării; deputații salută pe suveran la rândul lor, apoi sultanul se retrase într'un salon de alături unde primi membrii clerului.

După plecarea suveranului, deputații liberali și au exprimat surprinderea și nemulțămirea lor prin faptul că sultanul n'a mai jurat fidelitatea constituțiunii după cum toate ziarele ceruseră. La rândul lor, acești deputați au refuzat prestarea jurământului cum era stabilit după program.

Prin culoare se observă e mare mișcare; mai mulți deputați au cerut informațiuni marelui vizir.

Printre deputați sunt cam 60 de preoți și de ofițeri.

Se asigură că ministrul de externe nu cunoștea de mai înainte textul discursului tronului, ceea ce a provocat numeroase comentarii.

Textul mesajului imperial.

Iată textul discursului tronului, rostit la deschiderea parlamentului:

Domnilor rezatori, domnilor deputați, în urma dificultăților întâmpinate în aplicarea constituțiunii noastre, la urzarea noastră pe tron, și în urma necesității arătată atunci de către înalții demnitari, Camera deputaților a fost atunci închină în mod provizor și aplicarea constituțiunii suspendată până când populațiunea a ajuns la gradul cerut de eu ură prin propagarea instrucțiunii în popor.

Ne-am silit să înșințăm școala în întreg imperiului și slavă Domnelui pata noastră a fost stinsă. În urma răspândirii instrucțiunii publice, gradul de cultură din toate clasele societății s'a ridicat; atunci, în urma dorinței manifestată, și convins că va fi pentru binele imperiului, nu am stat în invidioasă, și am proclamat din nou constituțiune și am ordonat alegerii noi, convoacând mai pe urmă și Camera deputaților.

După această schimbare administrativă, am încredințat demnitatea de mare vizir lui Kiamil pașă; dar pe când consiliul nostru de miniștri constituit sub președinția sa lucrea la organizarea noului regim, iată că principele Ferdinand al Bulgariei și valul din Rumelia orientală pentru un motiv oare-care a călcat fidelitatea jurată imperiului nostru și a proclamat independența Bulgariei; mai pe urmă, Austro-Ungaria a comunicat Sublimei Porți și puterilor hotărârea sa de a anexa Bosnia și Herțegovina cărora ocupația provizorie îi fusese încredințată prin tratatul de la Berlin. Aceste două evenimente care violează drepturile noastre ne-au cauzat o mare surprindere.

Consiliul nostru ministerial a luat atunci dispozițiunile trebuincioase spre a apăra drepturile imperiului. Relațiunile noastre cu toate puterile celelalte sunt dintre cele mai bune.

Sperăm că cu ajutorul marilor puteri prietene chestiunile politice în curs vor fi regulate în mod amical. O altă mare grijă este ca finanțele statului să fie bine regulate și ca echilibrul bugetar să fie stabil. Vom îngrijii ca numărul școarilor să fie sporit și ele să fie reorganizate spre o mai bună cultură. Armata de uscat și marina noastră vor fi de asemenea sporite și puse la înălțimea armamentului modern.

Sperăm că domniile deputați se vor sili să studieze în mod serios toate proiectele de lege pregătite spre a da legi bine alcătuite și demne de a fi supuse aprobării senatului.

Urând fericirea și prosperitatea imperiului, deschidem aici parlamentul. Dorința noastră neîntințată este de a vedea guvernul nostru respectând mereu constituțiunea.

(Aplauze prelungite; Să trăiască sultanul nostru!)

Să dea Dumnezeu ca camera deputaților să lucreze întotdeauna pentru binele țării și ca întregul imperiu să fie fericit (Aplauze).

Salutul Camerei române.

Camera română a făcut să trimită salutul ei călduros pentru noul regim de libertate și egalitate pe care-l inaugurează acest eveniment.

Di președinte: Astăzi se deschide parlamentul otoman, lucru care pentru noi, românii, are o deosebită însemnătate, căci nu trebuie să uităm pe frații noștri, un element cult și de ordine în imperiul otoman. Azi pentru ei se deschide o eră nouă. Dintre români unul e ales în Cameră iar altul e numit în Senat. Noi nu putem decât saluta cu bucurie acest eveniment.

Cer să fiu autorizat de d-voastră ca să arat parlamentului otoman urările camerei române,

Când am fost anii trecuți în Ibănești, să văd pe rudeniile noastre, mi-a zis „tăticul”: „Vezi tu, Lelea Săia are fața mamii!”

Lelea Săia e mătușa mea, sora tatii cea mai bătrână. Are fața bălută de vreme, e plină de sbârcituri, dar se ține încă bine, umblă ca un bărbat la muncă și plânge și cântă când mă vede și mă apucă de amândouă mâinile și mi-le încălzește în palmele ei bălătorite și îmi zice plângând: „Noa, mulțam lui Dumnezeu draguțului că te-am văzut odată în viață!”

Surorile tatii sunt ființele cele mai bune de pe lume. Sunt nește simple țărânce dintr'un sat românesc, dar să le cântărești înțira! Când aud că am venit în sat, coboară dealurile căci stau departe de sat — adună pe toți copiii lor, toți unii ca unul, și mulți, mulți, mîrune mare, — și alegă să mă vadă. Una îmi aduce o batistă plină de alune, alta una plină cu nuc, alta niște merindare să le pot atîna de-asupra icoanelor, pe pereți.

Aș putea să povestesc despre mătușile mele crasuri întregi, dar nu e locul aici.

Și „tăticul”, când mă vede că primesc cu dragă inimă tot ce-mi aduc ele (de nu aș lua bucurie, le-aș atinge rău la inimă!) îl crește inima de bucurie — i se umezesc ochii și e mulțumit. Dar cum aș putea fi altfel? Cum aș putea să mi

disprețuiesc neamurile, cari sunt nește ființe cinșite?

Tipul de lângă mine molfăie o cafea cu lapte și citește o gazetă umoristică franțuzească cu caricaturile obscene. La fiecare glumă grosolană bate satisfăcut cu mâna pe masă? Cetesc în ochi bucuria lui de Satyr.

De n'ar fi petrecerea din etajul al 3-lea, la mine acasă — aș fugi acolo. Nu se potrivește gândurile astea față'n față cu mura vis a visului meu, nu-i așa? Nu e o profanare că mă gândesc la camenii mei în locul acesta, față'n față cu omul ăsta?..

Dar ce să fac? Mă gândesc mai departe... Vedeti pe „tăticul” și întreaga familie în ziua întâi a Paștilor. Azi noaptea am fost la înviere, am cântat „Christos a n'viat” în sunetul clopotelor, și ne-am întors noaptea cu „virtelnița” în mână, aprinsă, păzindu-o cu podul palmei să nu se stîngă, căci „nu e bine” dacă se stîngă pe drum. Des de dimineață am luat „paștile” pe nemăncate, înmuiindu-le în vin și primindu-le din mână tatii, „pater familias”, rînd pe rînd: mai întâi mama, apoi copiii, apoi servitoarea.

Și fiecare trebuie să se așeze pe fierul unui topor, să se întoarcă în călcăie de căte 3 ori și să zică: „Christos a n'viat!” Căci așa e obiceiul din moși-strămoși!

Și ouăle de Paști, și coronacul, și „stropitul” a doua zi de Paști, pe la prietenii casei!

Prind de aici un amănunt, de diacolo un amănunt și n'am timp să le desăpân pe toate. Par un fir fermecat din țesătura Pensiopei!

A venit lângă vecinul meu încă unul. Incep să vorbească — tare și fără de nici o consideratie.

Trebuie să sfârșesc contemplațiile mele, cel puțin scrișul lor, căci simțesc că va trebui să fug din cafenea. Îmi dau osteneala deci să sfârșesc...

Sâmbătă e sfântul Nicolae — ziua „tăticului”. 60 de ani de viață!

Când eram copil mic mă pregăteam pentru ziua aceasta cu săptămâni înainte. Cântam sau rugam pe alții să caute cele mai potrivite poezii de gratulare. Scotoceam toate dalapurile după o astfel de poezie. Și o scriam cum știam eu mai bine — cu purceluși, nu-i vorba, dar ce să-i faci? — și i-o aduceam împodobită cu fel de fel de flori lipite pe de margini, dimineața, lângă pat. Mama îmi curăță născiorul și îmi zicea: „Ei, spune poezia!” Iar eu începeam:

„Tată dragă. Ziua de astăzi.

Tată dragă. Ziua de astăzi... și așa mai departe, cu chiu cu vai.

La sfârșit nu mai știam pe ce lume suat. Să-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

pentru era de libertate ce se deschide.

Di ministru de externe are cuvântul.
(D-sa e primit cu puternice salve de aplauze cari în mai multe minute).

Di *I. C. Brăbanu*: Iau manifestația d voastră ca sema de simpatie ce există între oameni cu același conștiință, (aplauze). Mă asociez în numele guvernului la cuvintele dlui președinte, relative la era nouă ce se ia în Turcia. Urm guvernului turcesc ca opera lui să aibă un succes desăvârșit. (Aplauze).

Di *Ion Lahovary*, în numele opoziției conservatoare, se asociază la urările pe cari, în unanimitate, Camera le exprimă celui mai tânăr parlament din Europa. (Aplauze).

După însărcinarea adunării, dl președinte *Pherekyde* a transmis următoarea telegramă:

Dlul președinte al Camerei deputaților
Constantinopol.

»Camera deputaților României în ședința de astăzi printr'un vot unanim, m'a însărcinat a transmite camerei de deputați a imperiului otoman, cu ocaziunea primei sale ședințe, căldurose felicitări pentru marele act de viață publică în Turcia, căreia de mult timp România îi păstrează o sinceră afecțiune.

Dorim din toată inima realizarea de către imperiu a noii ere de libertate, menită să asigure prosperitatea și bunul mers al tuturor supușilor săi.

M. Pherekyde
președintele camerei.

Procurorul și judele de instrucție în gimnaziul din Brad.

Din Brad ne-au sosit știri mai mult ca îngrijitoare: *procurorul și judele de instrucție dela tribunalul din Deva*, însoțiți de alaiul obișnuit, s'au înfățișat la 18 l. c. în gimnaziul dela Brad și au început o înviziune ca pe vremea lui — Apponyi.

Se pare că e o *denunțare mișterabilă* la mijloc, că altfel nu ne putem închipui cum a ajuns procuror și jude de instrucție în școală. Numai indemnati de denunțări odioase guvernul poate să ajungă la ideea să

rutări, vorbe bune, îmbrățșări. (Prea multe pentru atunci! De aș avea acum — aici departe — una singură din toate astea!)

Ziua numelui e cea mai importantă zi din viața „tăticului“. Dela nouă se porneau gratulațiile. Mai întâi venea de obicei bietul *Grigore Maior*, în haine negre, timid, înroșinduse la fiecare vorbă mai resolută și pleca repede, căci avea de lucru.

Eu eram casierul. Câțiva florini, preșeuți în creștari, îi aveam sub stăpânirea mea. Fiecare sorvitor, care aducea gratulația căpăta bacșiișul din mâna mea și eu împărțeam după buna mea voință comorile acestea ale lui *Croesus*. Numai când veneau țiganii să ne cânte numai atunci îmi pierdeam eu rolul de interpret al „tăticului“.

Și seara sau a doua zi dădeau socoteală de spețele avute. Când rămăneau creștari mai mulți îi căpătam eu. Bucuria mea! Fugi la librăria lui *Ciureu* și cumpără ultima carticică, de care mi se legase inima, privind o în galantar!...

Și seara, înainte de a mă culca aveam marele favor de a sta un ceas-două în patul „tăticului“, cu brațele încolăcite după gâtul lui, sau cu un braț subțioara lui și cu o mână în barba lui stufosă.

Și iară începeau poveștile lui *Ispirescu* și ale lui *Creangă* și eu iarăși băgam de seamă că nu mai citește gura de aur a „tăticului“ și ziceam ridicând pleoapele:

„...Și, tată dragă? Și?...“

Astăzi nu mai pot spune astfel. Una eă sunt prea departe, alta că sunt mai în vârstă ca atunci... Și totuși... mi-aș alinta obrazii atât de bucurios de fața „tăticului“ meu și l-aș ruga: „Și tată, dragă? Și?...“

Doar amintirile astea să i facă bucurie „tăticului“.

Lipsca 1908, Decembrie.

trimită urgia asupra unui institut de cultură românesc.

Correspondentul nostru ne scrie că procurorul și judele de instrucție au venit să descopere următoarele crime (?):

1) Intr'o Joie, la ora de istorie profesorul și directorul *Dr. P. Oprea* a vorbit în clasa IV despre *Mihai Viteazul*, cum a unit Ardealul cu România.

2) Acelaș profesor, în aceeași oră de istorie a atras atențiunea elevilor asupra »Istoriei Românilor« de *N. Iorga*;

3) și a îndemnat pe elevi să-și procure cartea aceasta.

4) A spus că în toate vremurile români au fost credincioși tronului; în războaie totdeauna au fost cei dintâi; și acum că e vorba de plecare în Bosnia, feciorii români au fost porniți numai decăt.

Știrea aceasta din urmă — că merg soldații în Bosnia — s'a auzit de altfel de mult, și ceea ce este de înțeles: a alarmat pe părinții cari au fii în oștire, cari s'au și dus la Brad, să întrebe pe profesori.

Nu știm ce ce a constatat ancheta. Știm însă că toate cele mai sus înșirate nu pot constitui fapte pentru săvârșirea căror să se trimită procuror și jude de instrucție într'o școală.

Gimnaziul din Brad are ca for superior: consistorul din Sibiu; guvernul e dator să se adreseze în primul rând către acesta ori cel mult să fi citat pe directorul și profesorii la judele de instrucție! Să plece însă acolo procurorul și judele de instrucție, așa ca din senin, asta ni-se pare ca pe vremea domniei teroarei din Franța, când »autoritatea« plecă pe sate și orașe cu — ghilotina!

Ceeace regretăm mai mult, este știrea că între directorul gimnaziului și între profesori nu este înțelegerea ce s'ar cere. Nu cercetăm cine e de vină, constatăm numai că lovitură de afară, a guvernului, vine tocmai când în sânul școlii băntuie zavistia.

Să-și calce deci toți pe suflet să-și dea mâna și să caute ca prin dragoste pentru același scop măreț să înlăture primejdia ce se abate asupra tuturor, dar mai ales asupra unei instituțiuni scumpă românilor de pretutindeni.

Din România.

Conferința dlui Murgoci la soc. »Femeilor române« asupra »Peilor-Roșii«. Miercuri seara orele 11 și un sfert dl *Murgoci* docent al facultății de științe a ținut în sala soc. »Femeilor române« o conferință foarte interesantă asupra indienilor din America așa ziși »Peile Roșii«.

Di *Murgoci* a călătorit prin America și a avut deosebita fericire de a-i cunoaște în propria lor țară.

Di *Murgoci* a vorbit mai întâi de grupul etnologic din care fac parte »Peile-Roșii«. D-sa a luat chestiunea în toată generalitatea ei și a dezvoltat etnologia omenirii în mod științific și cu argumentare solidă dovedind o origine comună. Conferențiarul a întreținut cu diferitele obiceiuri curioase ale »Peilor-Roșii« cu morala lor foarte înaintată, cu ocupațiile lor zilnice, etc.

Obiectele de artă casnică ale dlui *Murgoci* culese dela fața locului și expuse în această ocazie au atras atențiunea întregu ui public.

Rasa »Peilor-Roșii« continuă să dispară din ce în ce, întrearea civilizației la dânși a adus cel mai mare rău. Alcoolismul cu consecvențele sale fatale nu băntuie nicăiri cu mai multă furie.

Ei trăiesc în aproape 65 de triburi de-alungul munților stâncoși și Siera-Nevada din America de Nord.

Limba lor e deosebită dela trib la trib, și au un fonetism cu totul special, neputând pronunța multe litere pe cari noi le putem pronunța cu ușurință.

Multe din moravurile lor sunt asemănătoare cu acele ale tuturor popoarelor. Mitologia lor e foarte frumoasă și au o poezie de o frumusețe deosebită.

Cultul religios la ei e primitiv. Au o deosebită inclinație pentru unele animale ca urși, șerpi, pasări etc. Sunt foarte morali, au o morală cu totul superioară nouă, un indiciu nu numai că nu ucid pe om, dar nici animale. Viața casnică e simplă de tot. Se hrănesc cu legume și au o deosebită venerație pentru strămoși.

E destul să ne aducem aminte de admirabilele scene din »Atala« ale lui *Chateaubriand*, unde se scrie cu multă duiosie iubirea, și devotamentul *Peilor Roșii*.

Di *Murgoci* a încheiat conferința în aplauzul publicului, care i-a mulțumit pentru interesantele observații făcute asupra unei părți din omenire (rasa arămie) așa de puțin cunoscute la noi.

In atențiunea restanțierilor.

Constatăm că în urma apelului nostru din rândul trecut mulți dintre restanțieri și-au trimis abonamentele. Totuși o mare parte nici în urma energicei somări nu s'a mișcat și nu se mișcă.

Față de o mare parte din aceștia a trebuit deci să recurgem la ajutorul judecătorilor. I-am înprocesat pentru că nu se poate tolera, ca prin lipsa de conștiință națională și morală a unora, să sufere toți, să stânjenească instituțiunea, și să tocim noi înșine arma cea mai puternică în lupta noastră națională.

Și, să nu se ia asta de amenințare, vom țintui la stâlpuț rușinei naționale, publicându-i cu numele în foaie pe aceia cari fac pagube inutile zărilor naționale, cari, cer foaia, scriu că vor plăti și cu lunile cu ani n'au de gând să-și împlinescă cea mai elementară și desigur neînsemnată datorie.

Iar pe viitor, dela anul nou începând creditul îl sistăm cu desăvârșire. Aceasta și pentru că după legea nouă, pe calea legii nu putem încasa datorii de natura aceasta, dar și pentru motivul, că sunt foarte mulți, dela cari nici cu legile de azi nu putem scoate competențele noastre juste. Și în fine și pentru motivul estetic, de a nu oferi strănilor priveliștea aceasta de mișerie națională românească.

Din camera magnașilor.

— Prin telefon. —

Budapesta, 21 Decembrie.

Prezidează *Dessewffy Aurel*. La ordinea zilei desbateră budgetul.

Primul orator *Serényi B.* Vorbește mai pe larg despre chestiunea băncii naționale ungar, zicând că ideea băncii e cea mai mare absurditate. Înfințându-se banca țara ar fi împinsă spre prăpastia unui faliment financiar și economia. Oratorul nu aderă nici la separațiunea teritorială vamal austro-ungar. Zăgrăvește apoi multele mișceri dela căile ferate ungar, solicitând o conducere mai cuminte. Organizația căilor ferate e foarte rea. Trezând la reforma electorală, arată scăderile proiectului. Piratismul desleagă destul de favorabil problema dominațiunii elementului maghiar.

Laszkary vorbește în contra reformei dărilor, care impune sarcini inoportabile.

Contele *Robert Zseléaszky* respinge budgetul. Politica guvernului e foarte nenorocită. Mizeria în țară ia proporții îngrozitoare și guvernul n'are priceperea necesară pentru o politică economică salutară. Budgetul oglindește rispa fără cap ce se face cu milioanele țării.

Episcopul *Takács* se ocupă de reforma electorală. Solicitează paragrafi și mai efectivi în înălțirea elementului maghiar.

La urmă budgetul s'a primit.

Din viața meseriașilor.

— **Corul tipografilor români din Arad.** Culegătorii români din Arad, din tipografiile »Tribunei« și »Diecezanei« au înființat sub conducerea d-lui Constantin Savu, un cor bărbătesc. Corul a făcut deja unele progrese, încât a treia zi de Crăciun va putea să concerteze.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Duminecă în 13 Decembrie s'a inaugurat seria de conferințe pentru meseriași în Blaj.

Prezidentul societății a arătat rostul conferințelor îndemnând pe meseriași să asiste cu toții. Dl profesor Dr. Rațiu aproape o oră a vorbit despre începuturile poeziei române, citând specimene frumoase din epoca română și slavă. Publicul a fost numeros. Conferințiarul a fost urmărit cu viu interes. Proxima conferință va fi Duminecă în 20 Decembrie la orele 5 d. a. va vorbi domnul profesor Aron Deac, din domeniul istoriei.

Mișcarea culturală.

Convocare Reuniunea învățătorilor din protopopiatul Halmagiu își va ține proxima ședință în comuna Iosășel la 29 Decembrie st. v. 1908, la care sunt invitați toți membrii și binevoitorii școlii.

PROGRAMUL:

1. Participarea la chemarea Duhului Sfânt.
2. Ascultarea prelegerilor ținute din partea învățătorului din Iosășel.
3. Constatarea prezențelor.
4. Cuvânt de deschidere.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. »Beția« (teatru de copii) de Vasiliu Oarcea, dir. în Talagia.
7. Executarea concluzelor adun. generale.
8. Propuneri și interpelări
9. Incasarea taxelor curente și restante.
10. Defigerea proximei conferințe.
11. Încheiere.

Halmagiu, 4 Decembrie st. v. 1908.

Mihail Vidu, președinte.

NOUTĂȚI.

ARAD, 21 Decembrie st. v. 1908.

— **Eliberat.** Ni se scrie din Seghedin: Părintele Ioan Nicorescu, din Curtici, implinindu-și vârstă de două luni, a părăsit azi temnița Seghedinului.

— **In usa judecătorilor.** De o vreme încoace, membrii redacțiunii noastre sunt în continuă plimbare la judecătorul de instrucție. Și pentru că să nu mai rămână îndoială asupra scopului ce guvernul unguresc urmărește cu potopul său (de procese, este destul să amintim, că pentru fiecare fleac suntem acum chemați nu la judele de instrucție din Arad ci la cel din Oradea-mare, pentru că veșnic să fim în trenuri și să ni-se pricinuască cheltuieli horende. Iar dacă odată, motivat chiar, redactorul nu se poate prezintă, a doua oară este ridicat din pat și transportat cu poliția. Așa că mereu suntem în ușa judecătoriei. Aceasta este libertatea de presă ungurească.

— **Reuniunea femeilor române din Blaj** — scrie »Unirea« — cu ziua de 13 Dec. și-a început și în anul acesta seratele literare, fiind de față un public numeros. D-șoara Elena Simțion, a ținut o dizertație »Din datorințele femeii« într-un limbaj ales, cu observații fine și potrivite, a fost ascultată cu interes. După dizertație a declamat d-șoara Valeria Pop, cu mult simț poezia

de G. Coșbuc »Doina« — sufletul românului. — De încheiere d-șoara C. Deac a cântat la pian »Rhapsodia română« de A. Secvens. Aplauzele sgomotoase, ce au urmat a fost dovada cea mai elocventă despre îndestulirea deosebită a publicului. La înzistința celor de față d-șoara C. Deac a mai bisat secerând multe aplauze. Publicul s'a depărtat îndestulit.

Necrolog. Primim următorul anunț funebru: Dr. Vasile Preda avocat ca soț, Reveica Chirtop născ. Andreica ca mătușă, Zorița Andreica ca fiică adoptivă, în numele lor, al număroșilor veri și alți consângeni, cu inima frântă de durere aduc la cunoștință, că preaiubita și etern neuitata lor soție resp. nepoată, mamă adoptivă și verișoară Sabina Preda născ. Andreica membră pe viață a »Asociațiunii« pentru literatura română și cultura poporului român, a reuniunilor femeilor române din Sibiu, Abrud, Abrud-sat și jur după lungi și grele suferințe a răposat în 18 Decembrie a. c. la 4 ore dimineața în al 42-lea an al etății și 23-lea a fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au transportat la Câmpeni și Luni în 21 Decembrie a. c. la 2 ore p. m. se vor înmormânta în cimitierul de acolo. Dormi în pace suflet blând și nobil!

— **Inmormântare.** Ni se scrie: Marți în 25 Decembrie a. c. s'a petrecut înmormântarea vrednicului fost învățitor din Vașia de jos Nicolae Turuc, care în al 49-lea an al vieții, în al 215-lea an al fericitei sale căsătorii — după ce a servit în spinosă sa carieră un timp de 30 de ani neîntrerupt — Sâmbătă în 12 Decem. a. c. și a dat nobilul său suflet, lăsând în adânc dolia o soție vădava și cinci prunci orfani, precum și nemăuroase rude și amici.

La cinstea sa cea de pe urmă a venit din țagăna noastră unsprezece preoți în frunte cu vrednicul, nostru protoprezbiter tractual Cornel Lazar, ca e a rostit o adânc mișcătoare funebruă.

Au fost de față toți fruntașii di Zarand. În numele colegilor a vorbit la mormânt, Michail Vidu din Halmagi. Au fost reprezentate și autoritățile administrative din loc. Din partea lor a vorbit dl. Donat.

Răspunsurile dela ecclenii și toate cântările rituale s'au executat de corpul didactic condus de maestrul cântăreț Savu Dorca.

Dormi în pace suflet blând și nobil!

x **Tot felul de chipiuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacai și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. Weber Pál maestru specialist pentru confecționarea chipiurilor Coșovia (Kassa) Fö-utca.

— **Vin de deal de Ghloroc** calitate escelentă este de vânzare la dna Cristina Secula, Gyrok, (Arad m.) cantitate dela 50 litre în sus. Butoazele sunt a se trimite tot la aceeaș adresă.

x Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la magazinul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kosuth Lajos uca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă clășate 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Felurimi.

Răsul ca leac. Dnul Jean Simeon a născocit un mijloc nou de a tămădui boalele de nervi ale femeilor. Le pune să răză cu glas tare, din toată inima. Zice că astfel le bagă oxigen în sânge, el recorește nervii și le tămădulesc. Nu e însă lucru lesne a râde în hohote, la poruncă. Multe bolnave au avut multă teavatură până s'au depris. Acum însă, zic ziarere, se bucură de cea mai desăvârșită sănătate. Neapărat pe lângă răș, le mai cere să urmeze o dietă ușoară și să facă preumblări la aer curat, ba chiar și odată gimnastică, pe lângă cea cu răsul de trei ori pe zi. O americană spune că în adevăr când i-a zis doctorul: »Răzi d-șoară«, ca și cum i-ar fi spus altul: »scoate limba«, a apucat-o răsul. După o lună eră sănătoasă (!)

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Revista culturală*, publicație enciclopedică, Anul II Nr 2. Noemvrie 1908, cu următorul sumar: I. Tribuna (Dr.) Piatra din »Câmpul libertății«. — M. Strajan. Nărina (Un episod din viața postului Leopardi. După Paul Heyse). — Petru I. Români din Austro-Ungaria, în timp de pace și de războiu. — Dr. Pațarianu. Microbii bubatului mic, a-i scarlatinei și bubatului mare. — S. O scrisoare patriotică a părintelui Lucaciu. — Th. Ioanescu, Dezvoltarea sentimentului patriotic și național. I. T. Darie. Din faptele mari ale patrioților noștri. — Dr. Pațarianu. Iluminatul din punctul de vedere igienic. — I. I. P. Stărea culturală a românilor bucovineni (rezumatul unei conferințe). — Ad. Persecuțiile ungarești. — Înștiințări. Poșta adm. Revistei. Redacția și adm. Strada Unirii No 102. Craiova.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Decembrie 1908.

INCHERIAREA la 1 ORĂ și jum.:

Orâu pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25 05 - 25 08
Săcară pe Aprilie	20 48 - 20 50
Cucuruz pe Mala	14 62 - 14 64
Ovăș pe Aprilie	17 14 - 17 16

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următor

Orâu nou

De Tisa	24 K. 75 - 25 K. 70
Din comitatul Aibel	24 » 55 - 25 » 45
De Pesta	24 » 65 - 25 » 55
Bănățeneac	24 » 70 - 25 » 60
De Bacica	24 » 75 - 25 » 70
Săcară	20 » 10 - 20 » 30
Orzul de nutreț, cvallit. I.	16 » 25 - 16 » 45
» de cvallitatea II.	15 » 85 - 16 » 15
Ovăș de I.	17 » 30 - 17 » 55
» de II.	17 » 00 - 17 » 30
Cucuruz	14 » 00 - 14 » 20

Poșta Redacției.

M. P. Seghiște. Intâi să așteptăm sfârșitul. După aceea prin certificat dela autoritatea școlară se va putea obține postul dorit.

A. Vașiadi Tamașda. Se pot căpăta dela administrația ziarului »Poporul«, Budapesta, E-gyetem-u. nr. 4 (Franklin-Társulat).

Poșta Administrației.

Dr. G. D. Ciacova. De aici se expediază cu celelalte laolaltă regulat. Reclamați la posta de acolo.

Solomon Oprea, Totvârad. Am primit 12 cor. ca abonament până la finea anului 1908.

Înginer Petru Lucaei Slânic. Am primit 18.86 ca abon. până la 1 Aprilie 1909.

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichia.

Copii întărcați

să îngrășe repede, se fac voinici și rumeni dacă consumă nutretive Emulsiunea SCOTT.

Copii preferă și mistuie ușor

Emulsiunei Scott.

Doctorii și moașele recomandă pe tot rotogolul pământului

Emulsiunea Scott,

căci cunosc rezultatele excelent produse de Emulsiunea SCOTT.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se luă seamă la marca metodelui SCOTT — care este pescarul.

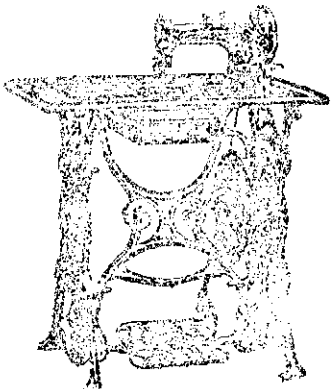
„**CODRUL**“
Institut de credit și economii societate pe
acții în Buteni
escrie **concurs** pentru îndeplinirea postului
de **contabil**.

Salar anual **1600 cor.** și **400 cor. relut**
de **cuartir** și **tantieimele** statutare.

Postul se poate ocupa numai decât. Cei
cu **praxă** vor fi preferați. Recursele ajustate
cu documentele necesare sunt a se îna-
inta până la **26 Decembrie a. c.**

Directiunea.

Mașini de cusut
cu plățirea în **rate**.

Mare asortiment la
Joan Kalenda,
în **Oradea-Mare,**
(Nagyvárad), lângă biserica Holdaș.

Tot acolo se repară mașini de cusut
mașini de scris și gramofonice.
— Telefon în comitatul întreg nr. 245. —

Se caută în condițiuni favorabile dela
1 Ianuarie 1909

Un candidat

în cancelaria dlui **Mihail Velicju,** adv.
Chișineu (Kisjenő). Reflectanții să se adre-
seze direct.

Un candidat de avocat

cu **praxă**

afilă aplicare pe lângă condițiuni favorabile
în cancelaria subscrisului.

Seini, 5 Noembrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv
Seini — Szinérváralja.

În **Sibiu** (**Nagyszeben**).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu **40 de cor.**

Încălzește în $\frac{3}{4}$ de oră
150 de litri de apă, pen-
tru care consumă ca com-
bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O **vană de neîncălzit** numai **24 cor.**

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit
cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggassa 15.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru
mâni și față, contra pielea
și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.
Pudra Salvator, apără fața de părleală
face pelea albă ca lapte.
Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai
face pelea fină și fragilă.
1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III. un medicament
sigur contra
sudării mânilor și a picioarelor, absolut necesar
căcios. 1 cutie 1 coroană.

Soirt de vin (Franzbrandwein) Salvator
Un medicament de casă cunoscut care nu trece
să lipsească din nici o casă. Se recomandă
orice răceală, durere de cap, migrenă, junghie
reună și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături
Svedia) o doctorie probată contra boalelor
stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătăături depărtează reuma
și fără durere
bătătură, pelea întărită sau negei. Prețul
sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt
numai atunci veritabile, dacă
sunt provăzute cu marca de
scut «Salvator».

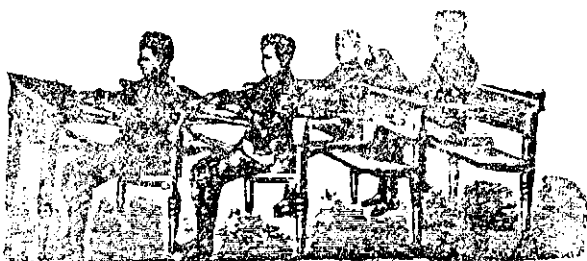
Comandele din provincie
se execută prompt și cu bă-
gare de seamă.

S. Mittelbach,
farmacia și drogheria la **Salvator**
Zagrab
(Croatia).

Bănci

de școală

de diferite sisteme,
mai ales se reco-
mandă cele solide
și ieftine, bănci de
școală cu două lo-
curi de șezut

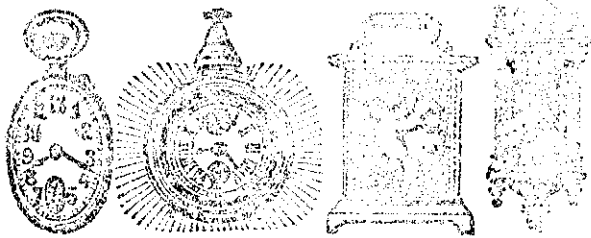
Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță mini-
mală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca,
prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mă-
rimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul
de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

Wilhelm Connerth.

Cum să vă dovedesc

că clasornicele date mie vor fi reparate
punctual! Cel mai simplu mod de a tri-
mite clasornicele stricate pe postă. —

special. prompt cu garanție de 3 ani și prețuri favorabile. — — —

Ține în depozit clasornice de buzunar, pendule și clasornice cu a-
larmă, precum și bijuterii și obiecte pe argint de China. cu prețurile cele
mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de argint cu prețurile cele
mai mari sau le schimbă bu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează
cu mare îngrijire.

Neu Vilmos
clasornicar și
giuvaergiu

Seghedin
Laudon u. 24.

Unde se repară cla-
sornicele în mod

Grosz Nagy Ferencz,

farmacia : : Debreczen : : farmacia : :
ciet. : : «Arany egyszervu»

Numai există reumă!

Cine voeste să scape de ori-ce soi de
reumă și de tot felul de dureri externe
să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balsam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător
e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2.65**
Cor. cu îndrumare, **3 sticle mari 6.65**
Cor. cu îndrumare, porto-franco cu ram-
bursă. Patentat, în nenumărate spitale de
frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Medicament
pentru văpsirea
părului.

Hajdusági
Hajdusági

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mastețelor, pregătită
din materie neumsuroasă. Efec-
tul se vede foarte lute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 30 fil. Prin postă
se trimit numai 3 borcaue cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

IREAN

obil, dulce, se poate căpăta în cantitate mare.

Calitate escelentă klgr, 70 fil, firul 70—75 deca			
Clasa I.	> 60 >	> 40—45 >	
II.	> 50 >	> 25—30 >	
III.	> 40 >	> 18—20 >	
IV.	> 32 >	> 14—15 >	
V.	> 13 >	> 10—12 >	

Din calitate amestecată, fire mai groase și mai subțiri din rupturi klgr. 24 fil.

Comandele se pot face dela 5 klgr. în sus până la vagon, după comande de 20 cor. 10%, peste 500 cor. 15—20—25% reducere și se trimite porto franco, la dorință se trimite preț-curent și detalii.

Biró Pál kertgazdagsága, Debreczen.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Primul salon de corsete în Sibiu
Premiat. Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură.

Depozit bine asortat

În 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fașon particular totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palais Haberman.

Fașon bun.

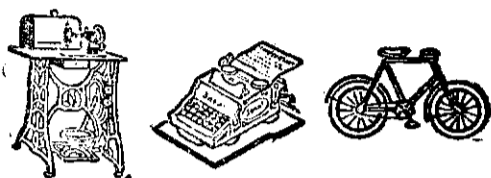
Prețuri reale.

Anunț.

Se cearcă o femeie inteligentă și de etate, lângă un domn singuratic și cu pozițiune socială onorifică. Epistoalele închise să se adreseze la adm. »Tribunei« sub anonimul »Credință și onoare.«

Körmendi Mihály

mechanic și electrotehnic
Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1.

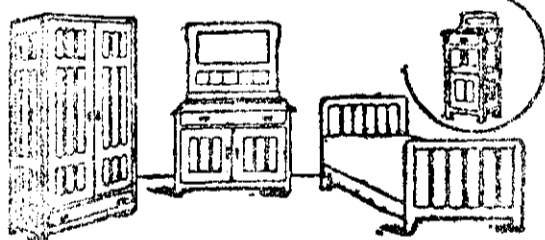

Fabrică și repară aparate pentru ingineri, aparate de școală și fizice, mai departe sonerie electrică de casă și aparate electrice medicinale, mașini de cusut, de scris, biciclete. Ține în deposit părți singuratic pentru conducte electrice, biciclete și mașini de cusut.

KARL HOREDŢ

magazin de mobile.
Nagyseben, Salzgasse Nr. 33.

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucatărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn foteluri de biou, taluret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit

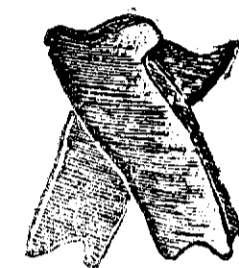
Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz u. 1

Distins cu diploma de recunoștință :: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile preoțești și uniforme.

Nagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-au sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de paradesiuri și paltoane de iarnă foarte bune.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sătmar.
SZATMÁR strada Teleky 8.

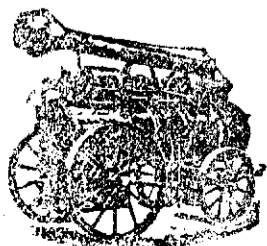
Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:

instalări de mori de aburi și motoare cu ulei,

sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor de a-și procura cineva instrumente muzicale de tambură :: ::

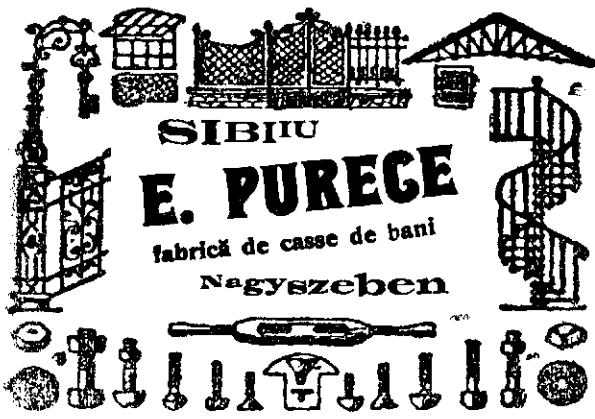
Andrija Car

Ruzicna ul 1. ZAGREB Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat. Preț curent trimis gratuit și porto franco.

SIBIU
E. PURECE

fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● **cupatoare de fert** ●

la toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

Atrage atențiunea on. public din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

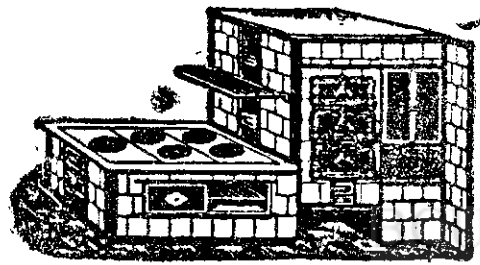
● **lăcătușerie, și construcție** ●

care-i cel mai mare din tot Sibiu!

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșă, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice

● lucrări de fer și lucrări de bas-relief. ● ●

Trimit gratis și franco deciziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparchert) etc.

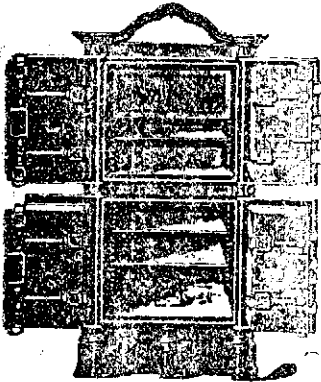
== **E. Purece** ==
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Recomandă fabricațiile sale proprii de

casse de bani

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri panoposite, încuitori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de branșa asta.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

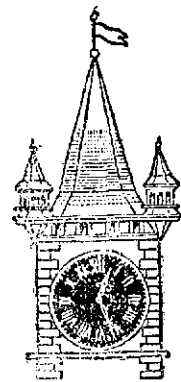
BODICS SÁNDOR,

turnătorie de clopote și ceasornice de turn

BAJA (BACICA).

Recomandă: Îndeosebi cele mai perfecte

CIASURI de TURN

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă și nouă de tot și în prelucrare solidă. — Afară de aceea

atrage luarea aminte a onoraților preoți și a onoraților comitete bisericești asupra

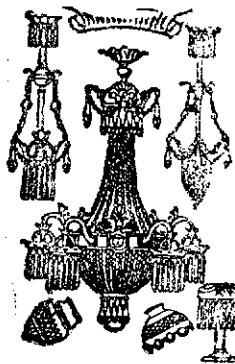
MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acorduri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; afară de aceasta se repară ciasurile de turn pe lângă cheazășie. — Onoratele comitete și plebanile precum și curatorii primesc avantajul de a plăti în rate. Servesc, la dorință, cu budget, gratis.

Szoták József

fabricant și turnător artistic de obiecte de bronz, candelabre, table de firmă de metal

Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă după orice desemn părți de metal necesare la mobile.

Mai departe table de metal pentru firme de advocați, mediei, fabricanți,

totodată table pentru comune și numere de casă.

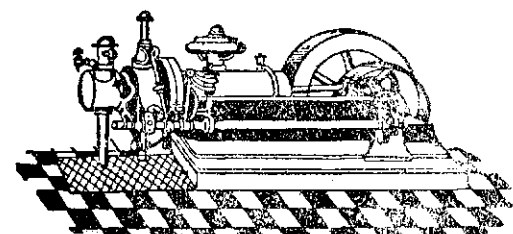
Totodată se face candelabre pentru case, eafenele și biserici, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri moderate.

Ferdinand Saller

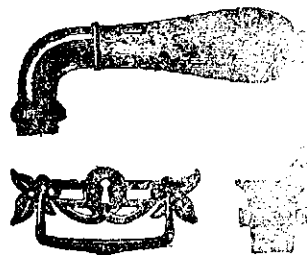
stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construiesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atingătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparații de automobile și de biciclete.

In atențiunea negustorilor de fer și a curelarilor!!

Prima turnătorie de aramă, bronz, metal, pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né

PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

Recomandă

fabricațiunile de fer pentru mobile

turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede pe lângă prețuri moderate.

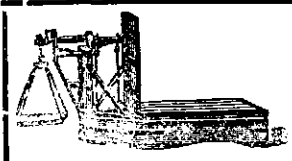
Johann Nedits

lerar de Instrumente, lăcătuș de mașini și mechanic.

Versecz, Barosplatz.

Recomandă onorabilului public, fabricatele sale proprii, ca

**Biciclete,
Fântâni,**

**Cântare,
Pumpe,**

Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.

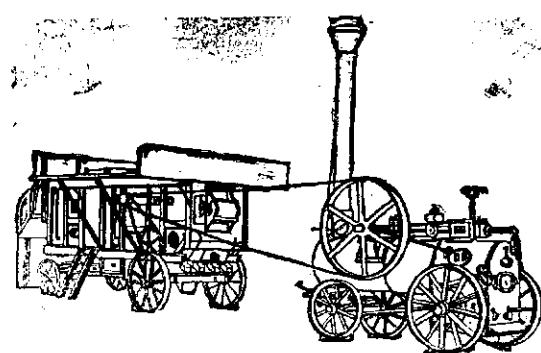
Conducte de cauciuc, și
Gramofoane,

cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
te cât se
poate de
bine. - - -

Prin reclamă la progres!

Turnătorie de
fer și metale
după modele pro-
prii sau trimise cu
preț efitin.

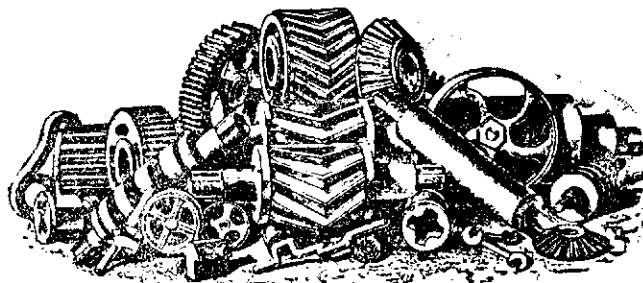
**Fabrică de mașini
și mori.**

Bartzer István
Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

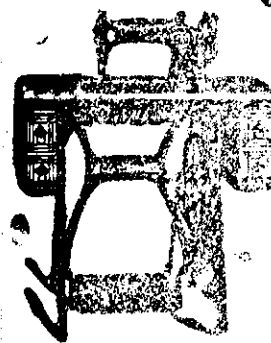
Primește tot
elul de repara-
turi, cari se
ru de bransa
mașinăriiilor
fșa d. e. ma-
șinile agri-
cole, mașini
pentru ar-
derea spir-
tului, fabrici

de bere și fabrici de cărămizi se repară pe lângă ga-
ranție, repede și efitin. — Fabricare și reparare de cazane.

Montarea transmisiunilor noi, cu aparat în formă de roată sau glob,
în toate mărimile.

Cisălarea cilindrelor de mori și despărțirea
după mașinile sistemul cel mai nou, repede
și efitin.

Ocazie extraordi-
nară.

Mașini de cusut noi
de tot, Singer cu
braț înalt 27 fl. cu
suveica în formă de
roțiță 40 fl. cu 5 cutii
și suveică de roțiță
50 fl. cu oinci cutii
centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint
fără șgomot, cu patru cutii, un decor fru-
mos de odae 65 fl. se expediază dela
**Krausz Henrik, Budapest, IV., Veres
Pálné-utca 40. földszint 5.**

Correspondența mă rog să se facă în
limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul
de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor
Seğhedin (Szeğed), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor
copii și preoțești, postav de mobile,
haine de doliu mai departe

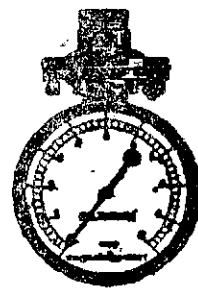
curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea
albă și uscățimea originală și vor fi
scutite de praf.

Comandele din provincă să
efectuesc imediat și prompt.

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeğed, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete,
mașini de cusut mașini de
scris, măsurătoare de spirit,
instrumente pentru ingineri,
instrumente pentru dentiști,
sonerii electrice, telefoane,
gramofoane și puști. Părți de
mașini de cusut și de bicicle-
lete, lămpi cari desvoaltă gaz

și boicete de luminat.
Mașini de cusut mănuși și blănării.
Stărpitor de trescoțel, economisator de cărbuni.
Repararea instrumentelor de desemn.

Angyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

Pregătește
cele mai bune

cimbale,

precum și
repararea
tuturor in-
strumente-
lor
cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate

SZABÓ SÁNDOR

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare
— SZATMÁR, Báthory-utca 18. sz. —

Face cu prețuri moderate:

iconostasuri,
altare,
amvoane,
jertvonicuri;

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertvonicelor
și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în braușa asta; cu
concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și
tot felul de aurituri.

Dinsticțunea muncii mele se adeverește prin multele scrisori
de mulțumire, pe cari le am la mână; ca recea a parohiei din Ve-
resmart și Magyarkonyát.

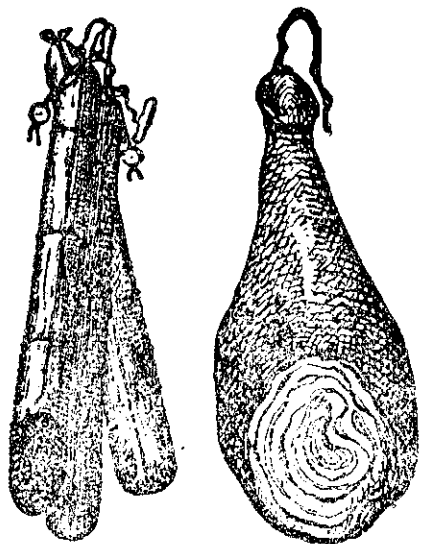
Telefon 149. — Telefon 149.
Telegram adr.: Lászlóczki, hentes.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că în

fabrica noastră de cârnățarie

veche de 42 de ani

am introdus instalație electrică conform recerințelor moderne și am instalat mașinile cele mai nouă și mai moderne cu cari pregătim în cea mai mare curățenie tot felul de articole de cârnățarie

precum : **șuncă** (jambon), **slănină fină** (Kaiserfleisch) cu aiu, **cârnași** și alte cârnățarii. Primim și executăm punctual comenzi, atât loco cât și în provincie. — Tot la fabrica asta se găsește și **slănină albă** și **afumată** precum și **untură** (de casă) **topită**.

Cu stimă :

Frații Lászlóczki Kolozsvár
Mátyás király-tér 23.
Fabrica: în strada Kádár nr. 7.

Dubinievicz Oszkár

— comerciant de articole medicale chimice și parfumuri. —
Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de pregătire

Văpseli mirositoare
Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și străine
Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri

Petrol-China cel mai bun mijloc contra
mătreței a căderii părului
și cărunțirii. Prețul Cor. 12

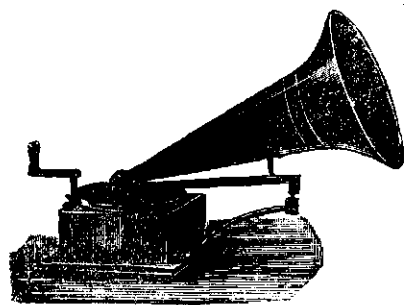
Trimit **gratuit** și porto-franco ca la logul meu mare ilustrat despre **arme, cartușe** și montir întreg pentru vânători.

Armele vândute de mine sunt încercate cu îngrijire sunt de cea mai bună calitate, construcție exactă. Garantez pentru funcționarea fără ecur.

OBERTH VILMOS, deposit de fier
Mediaș — Medgyes.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL”, care înveselește toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József
SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătire în rate. Pe lângă garanție.
Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.
— Prețul curent se trimite gratuit. —
Se caută contra vânzători!
Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză.
Cu stimă: **TOTH JÓZSEF.**

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

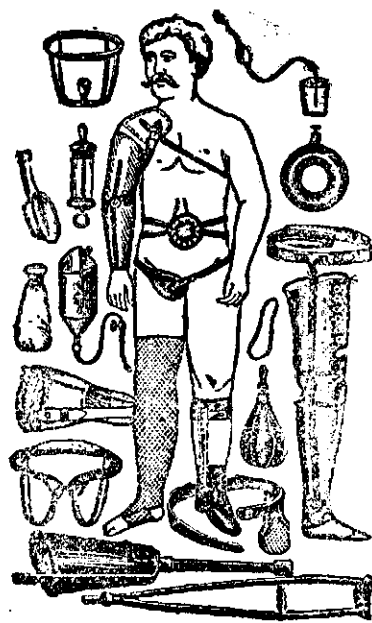
Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- » » box » » . . . K 11.—
- » » șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- » » » » » cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela . . . . . K 3.—

Material de I-a clasă.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale și pentru pânțoțe, ochișoare veritabile franceze, cele mai fine ențite englezești suedeze și de Solingen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul vomit Diana și specialități franțuzești.

Deutsch Miksa
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám
Atelierele fabricel în strada Petőfi numărul 2.
Preț curent gratis.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

și-a pus în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Veneția. Lustruire — — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —